Medicinska forskare får 326.000 i anslag

Statens medicinska forskningsråd beslöt på måndagen bevilja följande anslag på sammanlagt 326.629 kr.:

Professor S. Bergström, Lund, 27.000 kr, professor G. Blix, Uppsala, 10.000 kr., professor C. Crafoord, Stockholm, 17.000 kr., med. dr E. Diczfalusy, Sollentuna, 4.600 kr., laborator G. Ehrenswärd, Stockholm, 16.000 kr., docent C. von Euler, Stockholm, 11.600 kr., professor G. Fischer, Stockholm, 8.652 kr., docent A. Frantzell, Uppsala, 15.000 kr., professor R. Granit, Stockholm, 42.000 kr., med. kand. K. E. Hagbarth, Stockholm, 3.000 kr., professor E. Hammarsten, Stockholm, 52.697 kr., docent L. Leksell, Lund, 18.000 kr., docent A. Lundberg, Lund, 15.600 kr., med. dr S. O. Radner, Lund, 7.500 kr., professor Ph. Sandblom, Lund, 25.000 kr., professor B. Uvnäs, Stockholm, 24.000 kr., subkommittén för fostalforskning, docent J. Lind och med. lic. H. Lichtenstein, Stockholm, 7.000 kr., med. lic. L. Odin, Uppsala, 5.900 kr., med. lic. S. Sjölin, Uppsala, 4.800 kr., professor G. Agren, Uppsala, 11.280 kr.

De anslag som överskrider 20.000 kr. skall godkännas av regeringen innan de får tas i anspråk.

2 kronor

för en tavla av

CARL LARSSON

Ett sensationellt lågt pris genom att Ni köper den utsökta konstmappen med 12 färgreproduktioner för 24:—

De 12 reproduktionerna är uppklistrade på kartong och utvalda speciellt med tanke på att ramas in: Gamla muren, Ateljéidyll, Pontus på golvet, Mod, Lisbeth, Skamvrån, Spegelbild, Esbjörn, Till en liten vira, Appelskörd, Modellen skriver vykort, Martina framför brasan.

Beställ mappen hos Er bokhandel innan den tar slut!

BONNIERS

En vintersaga . . .

"Man kommer att tänka på Eddan"

Gösta Attorps i SvD

. . . och en barnskildring

"kommer utan tvekan att framstå som en av vår litteraturs finaste och sannaste barnskildringar."

Åke Nordin i MT

BJÖRN-ERIK HÖIJER

Det finns inga änglar

Andra boken om Martin 15:50, inb. 20:50

BONNIERS

"Mänsklighet temperament och nyanser" | **"angenäm underhållning"**

Ny Tid

ALICE LYTTKENS

Jungfrun i det blå

En roman om Brita Andérus

16:50, inb. 21:50

BONNIERS

Koestlers memoarer

Arthur Koestler vid 13 och 21 års ålder.

Första delen av *Arthur Koestlers* memoarer, *Arrow in the blue* (Macmillan, 5 dollar), omfattar 350 sidor och går inte längre än till slutet av år 1931, då författaren nyss fyllt 26 år. Och likväl är boken i det hela koncentrerad och översiktlig; endast några korta skeden är skildrade i detalj. Koestlers ungdomsliv var så omväxlande och händelserikt, hans intellektuella och moraliska hållning så komplicerad att han haft ett överrikt stoff att gestalta. Född och uppfostrad i en ungersk-judisk medelklassfamilj — fadern var affärsman, ibland rik, ibland utfattig — studerade han mellan 17 och 20 år teknik och naturvetenskap i Wien; här kom han in i en judisk studentorganisation, där man duellerade och söp för att visa sig lika duktig som de "nordiska" ynglingarna. Han blev sionist och gav sig utan examen och pengar i väg till Palestina, till svält, äventyr och desillusioner. Men redan efter ett par år blev han anställd av det väldiga tyska Ullsteinförlaget och visade sig vara en överlägsen tidningsman: korrespondent i Främre Orienten 1927—1929, i Paris 1929—1930, naturvetenskaplig ledare av förlagets tidskrifter och biträdande chef i en av dess stora tidningar 1930—1931. Med hög lön och utsikter till en lysande karriär ingick så Koestler vid årsskiftet 1931—1932 i det kommunistiska partiet och emigrerade några månader senare — alltså innan Hitler nått makten — till Ryssland. Boken slutar då författaren, efter "en gigantisk baksmälla" och en spelförlust på åtskilliga månadslöner, i äckel över samhället och sig själv begär ett kommunistiskt medlemskort.

Till stor del är boken helt enkelt lysande genom sin framställningskonst och sin ovanliga intellektuella skärpa. Tag barndomskapitlen med beskrivningen av skräcken då föräldrarna utlämnar honom åt läkare och sköterska för en körteloperation, och av den hysteriska glädjen då den ensamme gossen ett par gånger om året får leka med en jämnårig. Tag det lilla kapitlet om memoarskrivningens problem. Memoarskrivaren drivs av driften att berätta och önskan att visa sina sår och nå medkänsla och gemenskap (ecce homo-motivet). Han bör akta sig för "nostalgins misstag", för tron att det går att meddela de dunkla, halvt glömda, men på ett särskilt intimt sätt njutningsfulla barndomskänslorna och barndomsintrycken till läsaren; han måste akta sig för exhibitionism, men också för "tråkmånsmisstaget", viljan att vara ödmjuk, försynt och ursäktande. Det gäller att vara medveten om både självkärleken och själväcklet. "Den som inte älskar sig själv älskar inte starkt; den som inte hatar sig själv kan inte hata starkt; och hatet till det onda är lika nödvändigt som kärleken, om inte världen skall stanna i sitt lopp." Dessa och många andra insprängda essäer blir tjusande inte minst genom den hårdkokta blandningen av patos och rå amerikansk humor; då man tror att författaren gråter förbryllar han plötsligt med ett gapskratt.

Koestler har varit freudian och marxist, och dessa sedan övergivna läror bidrar att ge glans och kraft åt hans analyser. Men de har också bidragit till en schematism, ett slags romantisk dialektik, som gör honom benägen att sätta tvångströja på verkligheten, att resonera inom en ram av stela begrepp. Tes-antites-syntes, sådana scheman är det svårt för honom att komma från. Typisk är hans tendens att se sitt eget liv och till och med titlarna på sina böcker som uttryck för en etappvis fortskridande utveckling, med handling och meditation som växlande inslag i väven. När det gäller politiska analyser kan motsvarande tendens leda till briljanta sammanfattningar, men också till barocka infall. I framställningen av Europa före nazismens seger skriver Koestler: "Vi dyrkade massornas vilja, och deras vilja gick i själva verket ut på död och självförstörelse. Vi betraktade kapitalismen som ett föråldrat system och var villiga att utbyta det mot en ny form av slaveri." Det är något flott, men än mer något floskulöst över tirader som dessa. Bortsett från att tyskarna — vilka här tydligen främst åsyftas — aldrig gav nazisterna en majoritet vid ett fritt val, så är det tydligt att Hitlers väljare ville ha litet av varje — tullar, platser, högre löner, kolonier —, men inte "död och självförstörelse". Koestler representerar här en inte ovanlig förgiftning genom en långvarig konsumtion av Freud och Marx.

Jämte en rad andra exkommunister har Koestler tidigare i boken "Vi trodde på kommunismen" beskrivit motiven för sin politiska omvändelse 1931. I memoarerna är han mera utförlig på den punkten. Det viktigaste blir trots en del något ansträngt sinnrika reflexioner en hänvisning till den politiska situationen för tjugu år sedan: den ekonomiska världskrisen utlöste på en gång en stark moralisk indignation — i USA brändes säd och kött samtidigt som miljoner hungrade — och en tro på "systemets" snara undergång; fascismens och nazismens brutalitet var uppenbar; kommunismens tidigare illdåd var nästan glömda, och de stora utrensningarna och massavrättningarna under Stalin hade inte börjat. Att män som Gide, Koestler, Spender och Silone under några år fångades av den kommunistiska propagandan är inte gåtfullt.

Det är tydligt att vad vi kallar ideella motiv — tron på allmänna idéer, vilka inte rimligen kan antas vara ägnade att ge personliga fördelar — varit starkt drivande i Koestlers liv och att han från denna synpunkt kan kallas moralist. Men för privatmoralen, för det personliga förhållandet till medmänniskorna, finner man inte stort intresse hos honom. Därmed sammanhänger kanske att han verkar på något sätt ofärdig; det finns i vad han skriver mycket skarpsinne, men föga av godhet och medkänsla, av stämningar, drömmar och värme. Som barn var han beundrad för sin begåvning och avskydd för sin karaktär, skriver han, och en del antydningar finns om att detsamma gäller den vuxne. Inte ens sedan Koestler nu visat sina sår tycker man om honom, knappast synd om honom, men hans bok hör till de väsentliga vittnesbörden från vår tid.

HERBERT TINGSTEN

GRAFISKA PORTFÖLJER

LENNART GRAM rör sig i sitt måleri inte med några starka eller braskande effekter. Det är diskret, stillsamt, intimt, och så är också hans grafik. De 7 *litografier* han nu har släppt ut i en portfölj är naketstudier, tecknade direkt med rena och känsliga linjer. Figurerna har en fast form, men de är inte mycket modellerade med skuggor, utan smälter med sitt skimmer av blont hull fint in i ytans spel av lätta toner, som någon raffinerat insatt mörk kontrast ger ytterligare lyskraft. Varje blad tycks vara tryckt i bara två färger, men konstnären har förstått att nå fina verkningar med enkla medel.

"7 litografier" är tryckt i en engångsupplaga på 115 exemplar, och varje blad är signerat av konstnären. Portföljen, som kan fås genom bokhandeln, kostar 350 kr.

Det är i år sjätte gången som *Valands konstskola* i Göteborg släpper ut en grafisk årsportfölj. Skolan fick när den för ett par år sedan flyttade in i nya lokaler ökade tekniska resurser, bl. a. en litografisk press, med vilken provtryck kan göras på skolan. Man kan inte undgå att konstatera att kvaliteten har stigit såväl tekniskt som konstnärligt. Årets portfölj innehåller 12 blad av lika många unga konstnärer. Alla är de mer och mindre modernistiskt inställda, vilket inte utesluter att deras modernism tar sig mycket varierande former. Deras lärare, Endre Nemes, är själv en raffinerad tekniker, och vad han har lyckats lära dem tycks framför allt ligga på det tekniska planet. Leif Knudsen har uppnått praktfulla effekter i sin picassistiska komposition med bara fyra färger. Jag vill också nämna Leif Ericsons, Olle Zetterqvists och Lennart Asons blad som några av de mest pregnanta i den ojämna men lovande samlingen.

Portföljen är tryckt i 150 exemplar. Varje blad är signerat av konstnären. Priset är 160 kr., och behållningen går till resestipendier för konstskolans elever.

En portfölj med 6 *träsnitt* av lika många yngre Göteborgskonstnärer har också sänts ut. Ett stilleben av Jörgen Lindgren och en japaniserande barnbild av Egil D. Carlson syns mig vara mest fullgångna som konstverk, men Janus Jahns, Nils-Henry Mörcks, Tage Tönnings och Lennart Åslings blad är också av god grafisk effekt. Varje blad är signerat av respektive konstnär, upplagan är 100 exemplar. Portföljen kan erhållas genom Folkrörelsernas konstfrämjande och kostar 150 kr.

En av Grams sju naketstudier

YNGVE BERG

Göteborg riskerar bli utan vandrarhem

Svenska turistföreningen i Göteborg riskerar att bli utan vandrarhem nästa sommar då Landalaskolan, där föreningen hittills haft sitt vandrarhem, skall stängas för reparation under hela sommaren. Möjlighet att få någon annan lämplig lokal är enligt uppgift mycket små. STF:s Göteborgschef, Ingegerd Rydelius, skall uppvakta stadsfullmäktiges ordförande i frågan. (DN, Göteborg.)

Bukowskis

HÖSTAUKTION

den 22—24 oktober.

OLJEMÅLNINGAR, MÖBLER, KERAMIK, GULD OCH BIJOUTERIER, SILVER, TEXTILIER, SKULPTUR, AKVARELLER, GRAFIK m. m.

Visning vardagar kl. 10—17.

Rikt illustrerad katalog Kr. 3:—. Till landsorten mot postförskott. Anbud för inköp å auktionen emottages kostnadsfritt av undertecknade.

A.B. H. BUKOWSKIS KONSTHANDEL

ARSENALSGATAN 2, STOCKHOLM Tel. 10 43 28, 20 71 18.

Aqua Vera

rakvatten

★Aqua Vera verkar som balsam på huden. Läker småsår och hudirritationer som uppstår vid varje rakning antingen den sker med elektriska eller andra apparater. Huden återställes i normalt skick och nästa rakning går lätt och blir perfekt.

alltid efter rakning

NESCAFÉ – nu rostat för *svensk smak!*

Jag får

min kopp kaffe

som jag vill ha den

på ett ögon-blick!

NESCAFÉ

Kaffekoncentrat i pulverform med lika mängd kolhydrater tillsatta för aromens bevarande.

gott • snabblagat • billigt

Nu rostat för svensk smak. Köp hem en burk idag — Ni kommer att bli förtjust! *Finns även koffeinfritt.*

Alla böcker från FRITZES KUNGL. HOVBOKHANDEL

Fredsgatan 2 Stockholm Tel. 23 89 00

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.